

*Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
w Wierzbicy
ul. Sienkiewicza 55
26-680 Wierzbica*

*„Nie wystarczy pokochać.
Trzeba jeszcze wziąć tę miłość w ręce
i przenieść przez całe życie.”*

K. I. Gałczyński

Innowacja pedagogiczna metodyczno- organizacyjna

***„Będę mamą teraz, kiedyś, w przyszłości
– dojrzałe i świadome macierzyństwo”***

Zespół wdrażający innowację:

*mgr Agnieszka Ankurowska - dyrektor w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym
w Wierzbicy*

mgr Helena Solecka – wicedyrektor w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Wierzbicy

mgr Martyna Jamka - wychowawca w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Wierzbicy

mgr Monika Kufel-Maleta - pedagog w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Wierzbicy,

Określenie rodzaju innowacji i podstawa prawna

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz.U nr 56, poz. 506, z późn. zm.).

2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 – przepisy wprowadzające ustawę Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 60).

Innowacja ma charakter metodyczno – organizacyjny, gdyż dotyczy zmian w organizacji kształcenia i wychowania oraz metod pracy dydaktycznej i wychowawczej. Innowacją pedagogiczną są nowatorskie rozwiązania mające na celu poprawę jakości pracy ośrodka. Są to zmiany bądź nowości wprowadzane przez nauczyciela/li, które przyczyniają się do postępu.

Wstęp - uzasadnienie celowości wprowadzenia innowacji.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem bytowania człowieka. To w niej powinien on w pełni rozwijać swoją osobowość przeżywając dzieciństwo i młodość. Dzieciństwo jest rzeczywistością, która ma swoje własne znaczenie (jest pełnowartościowym stadium ludzkiej egzystencji z własnym znaczeniem i z własną wartością). Człowiek aktualizuje już jako dziecko swoje własne, sobie właściwe i na swój sposób wartościowe postacie życia i poprzez te postacie życia ludzkiego spotyka ono świat na swój własny sposób i to w sposób na tym etapie doskonały.

W życiu współczesnego dziecka pojawiają się nowe układy rodzinne (zmieniające status dziecka w rodzinie), nowe wzory konsumpcji i zalew różnych informacji (ze strony mediów i hipermediów), które pomimo tego, iż kształtują nowy obraz dzieciństwa powodują, że dziecko bardzo szybko dorósłaje. Takie „szybkie” wejście w okres dorosłości charakteryzuje również dziewczęta, które zaszły w niepożądaną ciążę przed ukończeniem 18 roku życia i oczekują dziecka (nieletnie matki). Macierzyństwo kobiety niepełnoletniej występuje wówczas, gdy kobieta rodzi dziecko przed osiągnięciem pełnoletniości i z tego powodu ma trudności w osiągnięciu dojrzałości macierzyńskiej. Niepełnoletność i niesamodzielność życiowa może młodej dziewczynie utrudniać przyjęcie roli matki, wzbudzać poczucie zagrożenia, niepokoju, czy bezradności, wyzwać ambiwalentny stosunek do poczętego dziecka i opieki nad nim. Nieletnie macierzyństwo stanowi element biografii dziewczyny, ale także sytuację ograniczenia losu, ponieważ zmniejsza zakres oraz swobodę działania. Wczesna ciąża, będąca nieoczekiwanym zdarzeniem losu, zwykle pociąga za sobą wiele konsekwencji, które powodują liczne zaburzenia w dotychczasowym

funkcjonowaniu. Stają się one traumatycznymi ograniczeniami, z którymi młoda kobieta musi dać sobie radę.

Głównych przyczyn zwiększającej się liczby ciąży u młodych dziewcząt należy upatrywać w przemianach obyczajowości, w zwiększeniu swobody seksualnej oraz niskim poziomie kultury seksualnej. Akceleracja, brak uświadomienia, osamotnienie w rodzinie, nieszczęśliwa miłość, gwałt – to najczęstsze przyczyny ciąży nastolatek. Jeśli dziewczyna nie odczuwa miłości w rodzinie, zaczyna jej rozpaczliwie szukać na zewnątrz, a wtedy seks często jest ceną jej znalezienia. Pojawia się niechciana ciąża i dylemat: – czy urodzić dziecko, czy poddać się aborcji? Czy urodzić i wychowywać (często samotnie) dziecko – czy oddać je do adopcji i być dalej dzieckiem swoich rodziców (przeżywając ciąg dalszy dzieciństwa...)? Jeśli dziewczęta decydują się na urodzenie dziecka, to w większości napotykać na liczne trudności w codziennym życiu, ich funkcjonowaniu w roli nieletniej matki, cierpią na depresję, wiele z nich nie przejawia uczuć macierzyńskich do swego dziecka, powoli dojrzewają do roli matki – ale nie wszystkie. Mają też świadomość ograniczeń, jakie stwarza kobiecie wczesne macierzyństwo (ograniczanie samorealizacji, aktywności w życiu publicznym). Nieletnie matki nie mają własnej rodziny – mają tylko własne dziecko. Bardzo często w takich sytuacjach pozornym rozwiązaniem staje się małżeństwo (najczęściej wymuszone). Niestety, jak wynika ze statystyk około 80% małżeństw zawartych przez nieletnich „rozpada się”.

Nastoletnie matki nie są na to gotowe ani emocjonalnie, ani fizycznie. Najczęściej dziecko poczęte zostało przypadkowo, jest to ciąża niechciana. Do tego wspólne mieszkanie z rodzicami czy dziadkami nie ułatwia trudnej już i tak sytuacji. Zdarza się, że nastolatki, pomimo młodego wieku, rodzą następne dzieci. Najczęściej są one następstwem niezamierzonych poczęć, spowodowanych podejmowaniem współżycia seksualnego. Nieletnie matki charakteryzuje często poczucie osamotnienia i brak bliskiego kontaktu z rodzicami, jako osobami wspierającymi (do których zawsze można pójść, wyzalić się).

Dojrzałość psychiczna nie oznacza dojrzałości społecznej, dlatego często nieletnie matki nie są w stanie żyć samodzielnie. Rodziców, którzy nie zaakceptowali faktu urodzenia dziecka przez ich córkę charakteryzuje najczęściej odmowa pomocy i wywieranie wręcz wpływu i nacisku, aby dziewczyna zrzekła się dziecka (ze względu na wstyd i opinię środowiska). W przypadku braku akceptacji rodziców nieletnie matki często uciekają z domu i trafiają do domu dziecka lub domów samotnej matki. Samotne rodzicielstwo nie oznacza jedynie samotnego wychowywania dziecka, czy też dzieci. To również przejęcie jednostkowej odpowiedzialności za zapewnienie rodzinie bytu materialnego, a także

obarczenie się wszelkimi możliwymi obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Do tego dochodzi jeszcze jeden czynnik, często najtrudniejszy do pokonania – psychiczne obciążenie związane ze społecznym piętnem samotnego rodzicielstwa nieletnich matek.

Co można zrobić, aby nieletnie macierzyństwo nie stanowiło dla dziewczyny sytuacji zagrożenia i nie pozostawiło samych tylko negatywnych przeżyć i wspomnień z okresu i tak krótkiego dzieciństwa. Przede wszystkim należy otoczyć ją opieką i stworzyć przychylną atmosferę wśród rówieśników i nauczycieli, aby nie czuła zagrożenia oraz wspierać (wsparcie emocjonalne, psychiczne, wartościujące, instrumentalne), pomagać, uczestniczyć ekonomicznie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, nauczyć młodocianą matkę radzenia sobie w zaistniałej sytuacji. Wspieranie młodocianych matek w sytuacji zniechęcenia, rozbudzanie wrażliwości na potrzeby i reakcje dziecka, uczenie ich umiejętności obdarzania dziecka czułością, stwarza szanse rozwinięcia w nich tożsamości macierzyńskiej i zacierania nieprzyjemne wspomnienia okresu dzieciństwa.

Innowacja zakłada pracę wychowanki z lalką imitującą niemowlę, którą można opiekować się 24 godziny na dobę i dzięki temu w przyszłości świadomie podejść do decyzji o rodzicielstwie.

Projekt zakłada część teoretyczną i praktyczną. Część teoretyczna to zajęcia warsztatowe, część praktyczna przewiduje 3 – 5 dni opieki nad fantomem imitującym prawdziwe niemowlę dla wychowanki. Program edukacyjny dotyczy następujących zagadnień: 1/ rozwój i przebieg ciąży (w tym profilaktyka picia alkoholu i zażywania narkotyków) 2/ opieka nad dzieckiem, prawidłowa pielęgnacja (w tym zagrożenia wynikające z niewłaściwego zachowania dorosłych – syndrom dziecka potrząsanego) 3/ odpowiedzialne pełnienie ról rodzicielskich 4/ edukacja w zakresie bezpiecznych zachowań seksualnych 5/ edukacja ekonomiczna. Program będzie realizowany przez przedstawicieli Akademii Radzenia i Rodzenia BeBa z Radomia.

Praca z wychowankami obejmująca opiekę macierzyńską oprze się o wartości takie jak: miłość, szacunek, tolerancja. Warsztaty uczulą wychowanki na porozumiewanie się z dzieckiem, na dostrzeganie w nim przede wszystkim człowieka i równowartościowego partnera, na stwarzanie mu warunków do podejmowania możliwie świadomego wysiłku samowychowawczego, aby dorastało do prawdziwego człowieczeństwa

Lalka - interaktywny symulator niemowlęcia amerykańskiej firmy Realityworks wygląda i zachowuje się podobnie jak trzymiesięczne niemowlę. Wychowanka dostanie pod opiekę taką specjalną lalkę. Lalki są odpowiednio programowane i dzięki

specjalnej bransoletce, którą otrzymuje wychowanka - opiekunka, reagują tylko na jej pomoc. Lalka płacze, kiedy chce, żeby ją nakarmić, przewinąć albo ukołysać. Potrafi to robić równie przeraźliwie i głośno, jak prawdziwe niemowlę – i póki nie zaspokoi się ich potrzeb. Ma czujniki temperatury, więc trzeba ją odpowiednio ubrać – byle nie przegrzać ani nie wyziębic. Karmić można ją butelką lub piersią za pomocą specjalnego symulatora, przytulając do siebie. Przy karku ma czujnik, żeby przybrana matka nauczyła się, jak podtrzymywać główkę dziecka. Lalki - roboty programuje się na określoną ilość dni dni. Do wyboru trzy tryby: najłatwiejszy (lalka jest bardzo mało aktywna), średni i najtrudniejszy. Tylko opiekunka może lalkę uspić, pocieszyć itp. Praca z lalką trwa 24 godziny na dobę.

W tym czasie w komputerze generuje się raport. Możemy sprawdzić, co dokładnie się przez te trzy dni wydarzyło: ile razy lalka wymagała przewinięcia, a jak często naprawdę była przewijana; czy dostała jeść tyle razy, ile powinna. W raporcie widać wszystko, co się nie powinno zdarzyć: że ktoś ją szarpał albo upuścił, że główka poleciała jej w tył albo że była trzymana za nóżki w dół. W raporcie od razu widać, kto źle się z dzieckiem – lalką obchodzi.

Wychowanka na czas opieki nad dzieckiem zamieszkuje w oddzielnym – specjalnie stworzonym do tego celu pokoju – „baby room”

Ten czas spędzony z „dzieckiem” uczuli wychowanki zarówno na podejmowanie decyzji o przyszłej ciąży, jak również wskaże im właściwe sposoby postępowania. Kontakt z takim fantomem dziecka jest skuteczniejszy niż moralizowanie czy pouczanie młodych ludzi. Do opracowania innowacji pt. „Będę mamą teraz, kiedyś, w przyszłości – dojrzałe i świadome macierzyństwo” zainspirowały nas, stały się nasze osobiste doświadczenia w codziennej pracy z wychowankami, informacje medialne o konkretnych sytuacjach dotyczących wczesnego rodzicielstwa, problemów z tym związanych.

Wierzymy, że działania podjęte w ramach niniejszej innowacji z pewnością wpłyną na podniesienie jakości pracy szkoły, ponieważ kształcą i wzmacniają podstawowe umiejętności wychowanek określone w programie wychowawczo - profilaktycznym.

2. Adresaci innowacji.

Uczestnikami innowacji są wychowanki Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Wierzbicy w wieku od 14-18 roku życia. Udział w innowacji jest dobrowolny. Realizatorami będą autorzy innowacji oraz placówki, z którymi została nawiązana współpraca.

3. Rozmiar przestrzenny.

Innowacja będzie realizowana na terenie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Wierzbicy.

4. Czas trwania innowacji

Czas realizacji innowacji obejmuje okres od 28 października 2021 r. do 31 maja 2022 roku.

5. Cel główny innowacji

Innowacja ma na celu budowanie świadomych postaw wobec rodzicielstwa, przygotowanie do właściwego pełnienia roli rodzica - matki, edukacja do życia w rodzinie, ma również na celu przestrzec wychowanki przed zbyt wczesnym wchodzeniem w rolę rodzica, poprzez uświadomienie zmiany stylu życia, postrzegania macierzyństwa w jego rzeczywistym wymiarze i idących za nim odpowiedzialnością. Działania zaplanowane w Innowacji Pedagogicznej dostosowywane będą na bieżąco do obecnej sytuacji epidemiologicznej w kraju.

6. Cele szczegółowe:

- nabycie kompetencji wychowawczych przez wychowanki
- nabycie umiejętności z zakresu pielęgnacji noworodka,
- nabycie wiedzy na temat odpowiedzialności jaka wynika z faktu bycia rodzicem - matką
- podniesienie świadomości wychowanki z zakresu ryzykownych zachowań seksualnych i wczesnego rodzicielstwa
- nauka odpowiedzialności i obowiązkowości,
- możliwość doświadczenia macierzyństwa, zmiana nastawienia do niego
- nauka pielęgnacji (karmienia, przewijania, przytulania),
- praca nad swoją cierpliwością, wzbudzenie przywiązanie do dziecka,
- lepsze poznanie samej siebie,
- wdrażanie wychowanek do dbania o inną osobę

Metody i formy:

- praca z symulatorem – imitacją niemowlęcia oraz kamizelką imitującą brzuch ciążowy
- burza mózgów;
- dyskusja panelowa;
- warsztaty;
- filmy dydaktyczne;
- literatura fachowa dt. przebiegu ciąży i opieki nad dzieckiem

6. Ewaluacja

Ewaluacja będzie przebiegała na bieżąco, podczas wszystkich aktywności związanych z innowacją. Dodatkowo część praktyczna - opieka nad fantomami niemowląt - oceniana jest przez system komputerowy monitorujący wszelkie aktywności dotyczące zajmowania się "dzieckiem" (czas reakcji, trafność reakcji -przewijanie, karmienie, tulenie, umiejętność bezpiecznego trzymania lalki itp.). Głównym celem ewaluacji jest:

- atrakcyjność zajęć oraz realizacja zamierzonych celów
- uzyskanie informacji: Czy realizacja innowacji przebiegała zgodnie z jej założeniami? Czy założone cele zostały osiągnięte?

Główne narzędzia ewaluacyjne to obserwacje i pozaformalne metody ewaluacyjne - rozmowy, dyskusje z wychowankami, frekwencja i zaangażowanie w zajęcia, analiza dokumentacji. Wzrastająca liczba chętnych wychowanek będzie skłaniała do stwierdzenia, że taka działalność profilaktyczna jest potrzebna, a działania zaproponowane są atrakcyjne. Innowacja jest okazją do promocji treści związanych z wczesnym rodzicielstwem, ale też promocją ośrodka, powiatu oraz integracji wewnętrznej wychowanek. Wpływa również korzystnie na wzajemną wymianę doświadczeń. Mobilizuje do refleksji nad swoim życiem i decyzjami oraz do budowania świadomych postaw wobec rodzicielstwa.

7. Zakres treści i harmonogram działań.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Spotkanie społeczności wychowanek w celu wprowadzenia w zamysł i działania innowacji.	X.2021	Twórcy innowacji

2	Stworzenie pomieszczenia – pokoju dla wychowanki opiekującej się symulatorem niemowlęcia – „baby room”	X 2021	Twórcy innowacji wychowanki
3	Szkolenie w ramach programu „Ja nie piję 5.0” we współpracy z Fundacją po DRUGIE	22.X.2021 23.X.2021	Fundacja po DRUGIE
4	Wyjazd do Radomia: - spotkanie ze specjalistami z Katolickiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego przy Caritas Diecezji Radomskiej - spotkanie z siostrą zakonną ze Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Radomiu przy „Oknie Życia”	03.XI.2021	przedstawiciele: Katolickiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego przy Caritas Diecezji Radomskiej, Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Radomiu
5	Zajęcia nt. świadomego planowania rodziny, zapobiegania przedwczesnemu macierzyństwu i skutecznej antykoncepcji.	XI.2021	Twórcy innowacji
6	Zajęcia z przedstawicielem Centrum Interwencji Kryzysowej w Radomiu	XI/XII.2021	Twórcy innowacji
7	Zajęcia z pracownikiem medycznym (pielęgniarka/lekarz) nt. ciąży, porodu, położu i opieki nad dzieckiem – wiedza w pigułce.	XII.2021	zaproszony specjalista
8	Zajęcia z przedstawicielami Akademii Radzenia i Rodzenia	XI.2021	przedstawiciele Akademii Radzenia i Rodzenia BeBa

	BeBa		
9	Zajęcia nt. sytuacji prawnej i ekonomicznej przyszłych matek, w tym nieletnich matek.	XI.2021 – I.2022	Twórcy innowacji
10	Zajęcia nt. możliwości wsparcia, placówek pomocowych.	II.2022	Twórcy innowacji
11	Spotkanie z pracownikiem MOPS/PCPR – wszystkie możliwości wsparcia dla matek.	II 2022	pracownicy PCPR/MOPS
12	Zajęcia praktyczne dla wychowanek z symulatorem niemowlęcia	XI 2021 – V 2022	Twórcy innowacji

Bibliografia:

1. *W oczekiwaniu na dziecko, Heidi Murkoff*
2. *Najszczęśliwsze niemowlę w okolicy, Harvey Karp*
3. *Macierzyństwo non-fiction. Relacja z przewrotu domowego, Joanna Woźniczko-Czeczott*
4. *Dziecko z bliska, Agnieszka Stein*

Arkusz oceny innowacji dla wychowanek

1. Klasa/grupa wychowawcza

.....

2. Czy zajęcia innowacji pedagogicznej „Będę mamą teraz, kiedyś, w przyszłości – dojrzałe i świadome macierzyństwo” były ciekawe? (podkreśl właściwą odpowiedź)

Tak

Nie

3. Które z zajęć były najbardziej interesujące?

.....
.....
.....
.....

4. Które zajęcia najmniej Ci się podobały?

.....
.....
.....
.....

5. Czy zajęcia pomogły Ci poznać i zrozumieć wcześniej nieznaną Ci tematy i problemy? Wymień jakie.....

.....
.....
.....

6. Czy rozmawiałeś z rodzicami na tematy omawiane na spotkaniach? (podkreśl właściwą odpowiedź)

Tak

Nie